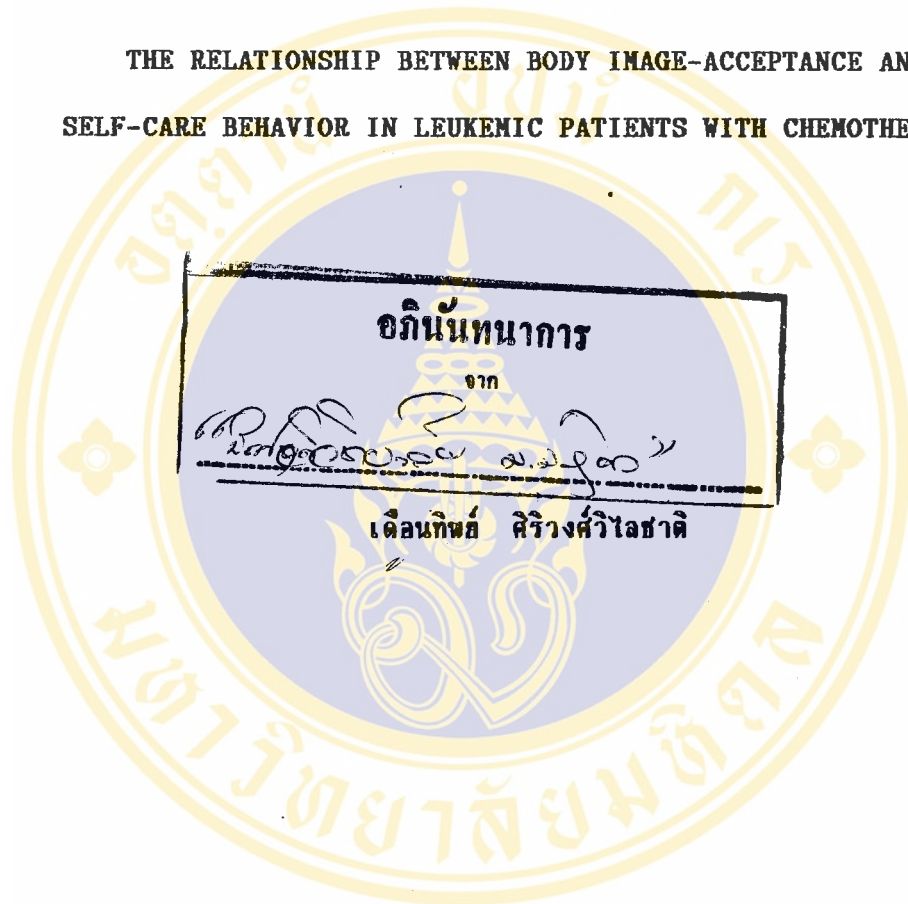

๒๐ พ.ศ. ๒๕๓๗

ความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับภาพลักษณ์ กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง
ในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้เคมีบำบัด

THE RELATIONSHIP BETWEEN BODY IMAGE-ACCEPTANCE AND
SELF-CARE BEHAVIOR IN LEUKEMIC PATIENTS WITH CHEMOTHERAPY

อภินันทนาการ
จาก
เนตรวิมลวรรณ ส.วิจิตร

เดือนกุมภาพันธ์ สิริรังศ์วิไลชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. ๒๕๓๖

ISBN 974-587-789-1

สงวนลิขสิทธิ์

3211๑

Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับภาพลักษณ์ กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง
 ในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้เคมีบำบัด

ผู้วิจัย เดือนทิพย์ ศิริวงศ์วิไลชาติ

ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พาริดา อิบราฮิม, ค.บ., M.S.

ทัศนีย์ บุญทอง, ค.บ., M.S., Ed.D.

พรศรี ศรีอัญญาพร, วท.บ., ค.ม.

วันที่สำเร็จการศึกษา 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2537

บทคัดย่อ

โรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวเป็นโรคเรื้อรังชนิดหนึ่งที่คุกคามชีวิตผู้ป่วยเนื่องจากพยาธิสภาพของโรค และผลข้างเคียงของการรักษาด้วยเคมีบำบัด การควบคุมความรุนแรงของโรค และบรรเทาอาการต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ป่วยจำเป็นต้องมีพฤติกรรมดูแลตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพของโรคและแผนการรักษา การส่งเสริมให้ผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวได้เคมีบำบัดมีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ถูกต้องได้นั้น จะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดูแลตนเองด้วยการยอมรับภาพลักษณ์เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้เคมีบำบัด จะมีการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ได้หลายประการ ผู้ป่วยที่สามารถยอมรับภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้นั้น จะเกิดการรับรู้ และเข้าใจตนเองตรงตามความเป็นจริง ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การเกิดแรงจูงใจที่จะแสวงหา และสร้างรูปแบบพฤติกรรมเพื่อดูแลตนเองให้มีสุขภาพดี การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรมในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับภาพลักษณ์ และปัจจัยบางประการ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการเจ็บป่วย กับพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับเคมีบำบัด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้เคมีบำบัด และมารับ

การรักษาที่คลินิกโสตทัศนวิทยา แผนกอายุรกรรมผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลราชวิถี และโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จำนวน 120 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามการยอมรับภาพลักษณ์ และแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการดูแลตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การยอมรับภาพลักษณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.2744$) ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.2629$) ส่วนอายุ เพศ รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการเจ็บป่วย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P>.05$) ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับภาพลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.3341$) ส่วนอายุ เพศ รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการเจ็บป่วย มีความสัมพันธ์กับการยอมรับภาพลักษณ์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P>.05$) จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะพยาบาลให้ปฏิบัติบทบาท ส่งเสริมความรู้สึกที่ดีต่อภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ป่วยและส่งเสริมให้ครอบครัวผู้ป่วยตลอดจนบุคลากรทีมสุขภาพมีบทบาทช่วยเหลือผู้ป่วยให้ยอมรับภาพลักษณ์ของตน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจปฏิบัติการดูแลตนเองให้มีสุขภาพดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ในการศึกษารั้งต่อไป ควรศึกษาดังปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับภาพลักษณ์ และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยกลุ่มนี้ เช่น ความรุนแรงของโรค ความเชื่อด้านสุขภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ควรศึกษาเชิงทดลองในการนำ SELF HELP GROUP มาใช้ในการส่งเสริมการยอมรับภาพลักษณ์ หรือพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยด้วย

tology clinics in the out patient department of Ramathibodi, Rachvithi and Pramongkutklao hospital for follow up. The instruments were body image-acceptance and self-care behavior questionnaires. Datum were analyzed by using SPSS/PC⁺ program for Pearson's product moment correlation coefficient. The results were as follows.

There was a significantly positive correlation between body image-acceptance and self-care behavior at the .01 level ($r=.2744$); a significantly positive correlation between education and self-care behavior at the .01 level ($r=.2629$); but no significantly correlation between age, sex, family income, duration of disease and self-care behavior ($P>.05$). There was a significantly positive correlation between education and body image-acceptance at the .001 level ($r=.3341$); but no significantly correlation between age, sex, family income, duration of disease and body image-acceptance ($P>.05$). The results of the study show that nurses should promote the patients' good feeling concerning the changed image because of either the disease or the chemotherapy's side effects, encourage the patients' family as well as health team to provide support, help the patients to understand and accept the change body image which might bring about self-care practice motivation. Further studies should be other factors influencing body image-acceptance as well as self-care behavior, severity of disease, health belief, etc. The quasi experimental research about self help group to encourage for body image-acceptance or correct self-care behavior in the patients are suggested.